

Міністерство культури та інформаційної політики України
Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 5
від «04» листопада 2021 р.

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«НАРОДНО-СЦЕНІЧНИЙ ТАНЕЦЬ»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування,
клас народно-сценічного танцю

Київ
2021

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Народно-сценічний танець» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування, клас народно-сценічного танцю. Київ, 2021. 37 с.

Укладачі: **Березинець О. А.**, голова ЦК викладачів хореографічних дисциплін, викладач хореографічних дисциплін Ніжинського фахового коледжу культури і мистецтв імені Марії Заньковецької; завідувач хореографічним відділом, викладач хореографічних дисциплін мистецької школи при Ніжинському фаховому коледжі культури і мистецтв імені Марії Заньковецької, спеціаліст вищої категорії, *координатор групи*;

Бурих Н. В., викладач хореографічних дисциплін Школи мистецтв естетичного виховання м. Щастя Новоайдарського району Луганської області, спеціаліст вищої категорії, старший-викладач;

Верлан Л. Б., завідувач хореографічним відділенням, викладач хореографічних дисциплін Київської дитячої школи мистецтв № 3, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Ляшенко Є. П., викладач хореографічних дисциплін Гадяцького фахового коледжу культури і мистецтв ім. І. П. Котляревського, спеціаліст вищої категорії;

Трускалова С. М., заступник директора з навчально-виховної роботи Київського державного фахового хореографічного коледжу, викладач фахових дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Рецензенти: **Копієвський О. Д.**, викладач початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу «Київська дитяча школа українського танцю «Барвіночок», спеціаліст вищої категорії, старший викладач; викладач кафедри хореографії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка;

Копильчак О. П., голова (завідувач) Циклової комісії хореографічних дисциплін Львівського фахового коледжу культури і мистецтв, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Пархоменко О. М., доцент кафедри музичної педагогіки та хореографії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя; викладач хореографічних дисциплін Ніжинської дитячої хореографічної школи, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; кандидат педагогічних наук; керівник та головний балетмейстер зразкового аматорського ансамблю народного танцю «Квіти України».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «**Народно-сценічний танець**» (далі – типова навчальна програма) розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовою освітньою програмою середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування, клас народно-сценічного танцю (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 р. № 562) та містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання з хореографічного мистецтва, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі *народно-сценічного танцю*.

Типова навчальна програма зорієнтована на здобуття базових навичок з хореографічного мистецтва народно-сценічного танцю в мистецьких школах (хореографічних відділеннях шкіл мистецтв, а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямом).

Типова навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «**Народно-сценічний танець**», в якій деталізується, конкретизується та адаптується нормативний зміст дисципліни, відповідно до місцевих умов і потреб учня/учениці, визначаються організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів з урахуванням індивідуального підходу. Також викладач може реалізувати власний алгоритм викладання шляхом перерозподілу нормативного змісту навчання та зміни послідовності навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів та результатів навчання понад визначених типовою навчальною програмою.

Мета вивчення дисципліни орієнтована на формування в учнів теоретико-практичних і виконавських навичок, опанування та вдосконалення техніки народно-сценічного танцю з належним ступенем емоційної, художньо-пластичної виразності; ознайомлення з культурою різних народів світу засобами народної хореографії; збагачення/формування емоційно-естетичного досвіду, мотивації подальшого навчання на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти або у навчальних закладах фахової передвищої освіти.

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми забезпечить учням можливість застосовувати набуті в процесі навчання компетентності для творчої самореалізації.

Нормативний зміст навчальної дисципліни розподілений за роками навчання та модулями, містить визначені результати навчання, які має продемонструвати учень/учениця на різних етапах вивчення дисципліни. У разі збільшення, відповідно до освітньої програми закладу, кількості годин на вивчення цієї навчальної дисципліни, робоча навчальна програма має

передбачати ширші за змістом та більш високі за рівнем складності, ніж описані в типовій навчальній програмі, нормативні результати навчання.

Опанування нормативного змісту навчання за типовою навчальною програмою розраховано на мінімальну нормативну кількість навчальних тижнів – 35 тижнів на рік (без урахування канікулярних періодів) та на мінімальний нормативний обсяг часу на опанування програми, що становить для першого – п'ятого років навчання – *210 год. на рік (6 год. на тиждень)*.

Основною формою організації занять є **груповий урок**.

Навчання проводиться за модулями. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після завершення опанування типової навчальної програми.

З метою реалізації індивідуального підходу до кожного/кожної учня/учениці та відповідно до принципів модульної системи навчання в робочій навчальній програмі рекомендовано на розсуд викладача **загальну кількість навчальних годин** розподіляти на: поглиблення та вдосконалення набутих навичок та вмінь учнів або збільшення часу на вивчення окремих модулів у зв'язку з індивідуальною потребою учня/учениці; повторення/закріплення пройденого матеріалу; репетиції та підготовку до контрольних заходів та/або публічних виступів; планування та проведення інших форм роботи (відвідування культурно-мистецьких заходів, пов'язаних зі змістом мистецької освіти тощо); відпрацювання нормативного змісту навчання через непередбачувані обставини (карантин, хвороба учня/учениці тощо).

Програмний матеріал з навчальної дисципліни **«Народно-сценічний танець»** формується викладачем самостійно з урахуванням індивідуальних здібностей та розвитку учнів. Розробляючи робочу навчальну програму, викладач має врахувати вимоги до модульного та підсумкового контролю.

Освітній процес з навчальної дисципліни **«Народно-сценічний танець»** здійснюється у формі навчальних занять, а також *заходів поточного та підсумкового контролю*.

Поточний контроль здійснюється: під час навчальних занять (поурочний контроль); за підсумками кожного модуля (модульний контроль) у формі контрольних уроків, переглядів, заліків. Головною вимогою до модульного контролю є: показ вправ біля станка, на середині залу та двох етюдів (один з яких обов'язково в характері танців регіонів України).

Підсумковий річний контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі *річного практичного показу*, що включає результати навчання за типовою навчальною програмою відповідного року.

Наприкінці п'ятого року навчання проводиться **підсумковий** контроль за результатами опанування навчальної програми у формі *практичного показу*.

Зміст проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в робочій навчальній програмі викладача.

Оцінювання міри досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти передбачає оцінювання

шляхом виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі за поділом на 4 рівні: початковий (1 – 3 бали), середній (4 – 6 балів), достатній (7 – 9 балів), високий (10 – 12 балів). Метою оцінювання є визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом, визначеним цією типовою навчальною програмою на кожному з етапів навчання (*Додаток*).

Оцінювання має бути систематичним і послідовним, спрямованим на підтримку учнів в їхніх навчальних успіхах, розуміння ними власного прогресу навчання й формування бажання досягати навчальних результатів за типовою навчальною програмою; воно не передбачає порівняння з досягненнями інших учнів, темпом набуття компетентностей тощо. Оцінювання в процесі підсумкового контролю здійснюється за результатами опанування типової навчальної програми в повному обсязі та передбачає перевірку набутих фахових компетентностей за показниками, що відповідають нормативним результатам навчання, визначеним типовою навчальною програмою.

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Перший рік навчання. Завдання: ознайомлення з позиціями та положеннями рук, ніг, термінологією народно-сценічного танцю; вивчення основних вправ біля станка, рухів у характері танців регіону Центральної України, країн Балтії, Білорусі тощо.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 1. <i>Позиції та положення рук, ніг у народно-сценічному танці.</i> <i>Початкові вправи біля станка.</i> <i>Рухи на середині залу в характері танців регіону Центральної України</i>	I. Уклін. II. Позиції ніг у народно-сценічному танці (виворітні, паралельні, вільні, зворотні). III. Позиції рук у народно-сценічному танці. IV. Тренувальні вправи обличчям до станка: 1. Напівприсідання і глибокі присідання за відкритими позиціями, повільні або різкі. 2. Виведення ступні вперед і переведення її з носка на п'ятку та з п'ятки на носок. Battement tendu №4. 3. Ковзання носком по підлозі з виштовхуванням п'ятки опорної ноги Battement tendu №1 (обличчям до станка). 4. Маленькі кидки Battement tendu jete. 5. Кругообертальний рух	96	1. Знає і демонструє позиції ніг та рук в народно-сценічному танці. 2. Називає та відтворює за вимогою викладача вправи біля станка. 3. Координує роботу натягнутої та скороченої ступні. 4. Демонструє чіткий напрямок руху ноги під час виконання вправ біля станка. 5. Дотримується ліній та інтервалів в простих малюнках під час виконання етюдів. 6. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів регіону Центральної України.

	<p>носком робочої ноги по підлозі Rond de jambe par terre (із зупинкою ноги вбік і назад).</p> <p>6. Середній battement.</p> <p>7. Одинарні pas tortilla. Одинарна змійка.</p> <p>8. М'які розвороти ноги. Підготовка до battements fondus.</p> <p>9. Підготовка до вірьовочки (ковзання стопою працюючої ноги по опорній у відкритому положенні).</p> <p>10. Вистукування (всією ступнею за першою прямою позицією).</p> <p>11. М'яке виведення ноги на 90°. Battement developpe legato (вбік і назад).</p> <p>12. Великі кидкові рухи Grand battement jete (вбік і назад).</p> <p>V. Рухи на середині залу в характері танців регіону Центральної України:</p> <p>1. Характеристика танців Центральної України.</p> <p>2. Положення рук, голови, корпусу (соло, у парі).</p> <p>3. Танцювальні кроки та біги в комбінаціях:</p> <ul style="list-style-type: none"> • простий, на півпальцях; • з каблука; • перемінний крок; • доріжки; • бігунець; • зальотний. <p>4. Комбінації на основі рухів спільних для дівчат та юнаків: вихилясники, угинання, переступання, тинки, голубці, вірьовочки тощо.</p> <p>VI. Рухи на розвиток технічної майстерності:</p> <p>1. Закріплення вивченого матеріалу елементарного підрівня для дівчат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tour chaîne; • веретено; • припадання; • висока коломийка тощо. 		
--	--	--	--

	<p>2. Закріплення вивченого матеріалу елементарного підрівня для юнаків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • різновиди присядок посеред зали; • різновиди закладок тримаючись за станок; • повзунець. <p>3. Технічні рухи в характері танців регіону Центральної України.</p> <p>VII. Етюди на основі вивчених рухів в характері танців регіону Центральної України за вибором викладача (хороводи, метелиці, козачки).</p>		
<p>Модуль 2. Удосконалення початкових вправ біля станка. Рухи на середині залу в характері танців країн Балтії.</p>	<p>I. Тренувальні вправи біля станка:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напівприсідання і глибокі присідання за відкритими позиціями, повільні або різкі (однією рукою за станок). 2. Виведення ступні вперед і переведення її з носка на п'ятку та з п'ятки на носок. Battement tendu №4 (однією рукою за станок). 3. Ковзання носком по підлозі з виштовхуванням п'ятки опорної ноги Battement tendu №1 (однією рукою за станок). 4. Маленькі кидки. Battement tendu jete (однією рукою за станок). 5. Кругообертальні рухи носком робочої ноги по підлозі Rond de jambe par terre (однією рукою за станок). 6. Каблучна вправа. Battement tendu №3 (обличчям до станка). 7. Середній battement з акцентованим притупом з легким присіданням на опорній нозі (однією рукою за станок). Підготовка до flic-flac. 8. М'які розвороти ноги на 45°. Battements fondus (обличчям до станка). 	<p>60</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демонструє координацію рук та голови під час підготовки та завершення виконання вправ біля станка. 2. Координує роботу п'ятки опорної ноги з працюючою ногою під час виконання вправ біля станка. 3. Зберігає нерухомість стегон та корпусу під час виконання вправ біля станка. 4. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів танців Прибалтики. 5. Фіксує точку під час обертів на місці. 6. Контролює поставу тулубу під час виконання присядок.

	<p>9. Одинарні pas tortilla. Одинарна змійка (однією рукою за станок).</p> <p>10. Підготовка до вірьовочки з чергуванням не виворітного та виворітного положень колін (однією рукою за станок).</p> <p>11. Вистукування (підготовка до ключа).</p> <p>12. М'яке виведення ноги на 90°. <i>Battement developpe legato</i> (усі напрямки однією рукою за станок).</p> <p>13. Великі кидкові рухи. <i>Grand battement jete</i> (усі напрямки однією рукою за станок).</p> <p>II. Рухи на середині залу в характері танців країн Балтії:</p> <p>1. Характеристика танців країн Балтії.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу в парі.</p> <p>3. Основні кроки та біги:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прості кроки; • кроки вперед, одна навхрест іншої; • бокові кроки; • хитаючий крок; • легкий біг; • кроки з підскоками тощо. <p>4. Прості та комбіновані рухи (на місці та в просуванні): почергові підскоки на двох ногах і одній нозі; перескоки зі сторони в сторону, стрибки, випади, зіскоки, польки тощо).</p> <p>III. Рухи на розвиток технічної майстерності:</p> <p>1. Елементарні обертові рухи на місці спільні для дівчат та юнаків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підготовка до піруетів <i>en dehors</i>, <i>en dedans</i> по I прямій позиції; • оберти в просуванні по прямій: тур шене, голубці в повороті. 		
--	--	--	--

	<p>2. Технічні рухи в характері танців країн Балтії (за вибором викладача).</p> <p>IV. Етюди на основі вивчених рухів за вибором викладача в характері танців країн Балтії («Руцавіетіс», «Ручугай», «Йоксу-полька» тощо).</p>		
<p>Модуль 3. <i>Вправи однією рукою за станок. Рухи на середині залу в характері танців Білорусі</i></p>	<p>I. Тренувальні вправи однією рукою за станок:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ковзання півпальцями по підлозі вбік з поворотом ступні. Battement tendu № 2. 2. Каблучна вправа. Battement tendu № 3. 3. Вправа з ненапруженою ступнею. Flic-flac (з акцентованим рухом до себе). 4. М'які розвороти ноги на 45°. Battements fondus. 5. Вистукування (російський ключ одинарний). 6. Виведення ноги на 90° (різке). Battement developpe staccato. 7. Великі кидкові рухи. Grand battement jete z demi plié. <p>II. Рухи на середині залу в характері танців Білорусі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика танців Білорусі. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу в парі. 3. Основні кроки та біги (основні ходи з танців «Лявоніха», «Крижачок», «Полька-трясуха», «Веселуха», боковий хід з підбивкою, хід назад, підбивки тощо). 4. Прості та комбіновані рухи на місці та в просуванні: <ul style="list-style-type: none"> • притупи в три удари; • повороти з виведенням зігнутої ноги назад; • перескоки зі сторони в сторону; • присядка з підніманням 	54	<ol style="list-style-type: none"> 1. Утримує висоту корпусу за допомогою фіксації опорної ноги в напівприсіданні (маленькі кидки, каблучна вправа, вистукування). 2. Демонструє виворотність тазостегнового, колінного суглобів, поставу корпусу під час виконання присядок. 3. Контролює нерухомість корпусу в напівприсіданні під час виконання вправ біля станка (маленькі кидки, вистукування, Battement tendu № 3). 4. Контролює положення стегон під час закритого положення робочої ноги (м'які розвороти ноги, підготовка до вірьовочки, одинарні pas tortilla). 5. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів танців Білорусі. 6. Контролює поставу корпусу під час обертів.

	<p>зігнутою ноги вперед;</p> <ul style="list-style-type: none"> • почергове переведення ноги на каблук тощо. <p>III. Рухи на розвиток технічної майстерності:</p> <p>1. Для дівчат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • веретено; • обертас. <p>2. Для юнаків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підсічки, присядка-розніжка (різновиди). • присядка з виведенням ноги (різновиди). <p>3. Технічні рухи в характері білоруського танцю (за вибором викладача).</p> <p>IV. Етюди на основі вивчених рухів за вибором викладача в характері танців Білорусі («Бульба», «Крижачок», «Лявоніха» тощо).</p>		
Всього годин у навчальному році:		210	

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** 1-го року навчання учень/учениця:

володіє термінологією народно-сценічного танцю;
виконує тренувальні вправи однією рукою за станок;
демонструє:

- позиції рук, ніг у народно-сценічному танці;
- основні положення рук, ніг, голови, корпусу в танцях регіону Центральної України, країн Балтії, Білорусі;
- рухи, комбінації в характері танців регіону Центральної України, країн Балтії, Білорусі;
- рухи на розвиток технічної майстерності;
- етюд/етюди (за вибором викладача) у характері танців регіону Центральної України, країн Балтії, Білорусі.

Другий рік навчання. Завдання: опанування ускладнених вправ біля станка; оволодіння різними групами м'язів; вивчення рухів у характері танців регіонів України (Полісся, Волині), Західної Європи, Росії, Молдови тощо.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 4. <i>Вправи біля станка в</i>	I. Тренувальні вправи біля станка: 1. Напівприсідання за	96	1. Координує роботу рук, корпусу та голови під час

<p>ускладненій формі. Танці регіонів України (Полісся) та західної Європи</p>	<p>виворітними позиціями з підніманням п'ят обох ніг. 2. Комбінування вправ на розвиток рухливості ступні, battement tendu № 4, №1. 3. Маленькі кидки з акцентованим ударом п'ятки опорної ноги /battement tendu jete/. 4. Колообертання носком та п'яткою робочої ноги по підлозі. Rond de jambe par terre та rond de pied. 5. Змійка. Pas tortilla (поворот ступні подвійний). 6. Каблучна вправа. Battement tendu №5. 7. Вправа з ненапруженою ступнею. Flic-flac убік з переступанням. 8. Підготовка до вірвовочки (з поворотом і закриванням працюючої ноги до станка в І пряму позицію). 9. Вправи на вистукування. Дріб п'яtkoво-носкoвий з ударом п'ятки опорної ноги. 10. Великі кидки з підбивкою. Grand battement jete coupe tombe.</p> <p>II. Рухи на середині залу в характері танців регіонів України (Полісся):</p> <p>1. Характерні особливості танців Полісся. 2. Положення рук, ніг, корпусу (соло, у парі). 3. Танцювальні кроки та біги в комбінаціях:</p> <ul style="list-style-type: none"> • потрійний крок з підскоком; • поліський крок з підскоком; • крок з підскоком і пробіжкою; • поліський хід; • крок польки в парі; • полька полісянка на місці тощо. <p>4. Комбінації на основі рухів:</p>		<p>виконання вправ біля станка.</p> <p>2. Вміє розподіляти вагу корпусу під час виконання вправ біля станка.</p> <p>3. Контролює нерухомість стегон під час виконання вправ у виворітних та паралельних позиціях (battement tendu №2; каблучні вправи (battement tendu №5); змійка(pas tortilla; підготовка до вірвовочки).</p> <p>4. Демонструє виворітне положення ніг під час виконання tombe (великі кидки з підбивкою. Grand battement jete coupe tombe).</p> <p>5. Фіксує точку під час обертів у просуванні.</p> <p>6. Демонструє амплітуду підготовчого руху до великих стрибків (корпус, положення рук).</p> <p>7. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів танців регіонів України (Полісся) та Західної Європи.</p>
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • тинок з винесенням ноги на каблук; • поліський ключ; • дрібушечки; • плескачки (різновиди); • поліське кружляння в парі на підскоках з притупом; • вихиясник (різновиди); • присядки (з виведенням ноги назад, з плесканням по халяві тощо). <p>III. Ознайомлення з особливостями виконання танців Західної Європи (за вибором викладача).</p> <p>Запропоновані варіанти:</p> <p>Варіант 1. Характерні особливості танців Німеччини.</p> <p>1. Положення голови, рук, корпусу в парі.</p> <p>2. Основні елементи танців Німеччини:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ходи: перемінний; крок з п'ятки на всю ступню; перемінний з присіданням; • прості та комбіновані рухи: підскок і три кроки; балансе; галоп; полька; переступання з ноги на ногу; вальсовий оберт; парний вальс (шляйфер); • чоловічі рухи: хайдауер (стрибок), плескання (різновиди: прості, по нозі вперед, назад, з опусканням на коліно, плескання зі стрибком, з обертом). <p>Варіант 2. Характерні особливості танців Чехії.</p> <p>1. Положення голови, рук, корпусу в парі.</p> <p>2. Основні елементи чеських танців:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кроки та ходи: крок з підскоком; бічний; вальсовий (по одному та в парі); польки (різновиди) тощо; • оберти: тур у повітрі; парні оберти танцю «Обкрочак», 		
--	---	--	--

	<p>парні оберти на підскоках з танцю «Вртак».</p> <p>IV. Рухи на розвиток технічної майстерності:</p> <p>1. Оберти в просуванні по прямій у повільному темпі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • млинки; • біг в повороті. <p>2. Для юнаків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • млинок на глибокому присіданні; • підготовка до великих стрибків. <p>3. Технічні рухи в характері танців Полісся (за вибором викладача).</p> <p>4. Технічні рухи в характері танців Німеччини, Чехії (на вибір викладача).</p> <p>V. Етюди на основі вивчених рухів танців регіонів України (Полісся) («Поліська полька», «Поліські притупи», «Ойра» тощо) та елементів танців Німеччини («Лендлер», «Драйштайрер» тощо), Чехії («Гулян», «Бажант», «Резанка» тощо) за вибором викладача.</p>		
<p>Модуль 5. Удосконалення вправ біля станка в ускладненій формі. Танці регіонів України (Волинь), Росії та Молдови</p>	<p>I. Тренувальні вправи біля станка:</p> <p>1. Маленькі кидки з переходом на працюючу ногу. Battement tendu jete.</p> <p>2. Колообертання носком та п'яткою робочої ноги по підлозі з поворотом п'ятки опорної ноги та із зупинкою вбік. Rond de jambe par terre та rond de pied.</p> <p>3. Вправа з ненапруженою ступнею. Flic-flac убік з підскоком на опорній нозі та переступанням.</p> <p>4. Підготовка до віршовочки. Ковзання стопою працюючої ноги по опорній у відкритому положенні в напівприсіданні.</p> <p>5. Вправа на вистукування</p>	<p>114</p>	<p>1. Координує роботу опорної та робочої ноги під час виконання вправ біля станка.</p> <p>2. Вміє передати характер музики за допомогою відповідного виконання вправи.</p> <p>3. Демонструє чітке ритмічне виконання вистукувань та плескачів (для юнаків).</p> <p>4. Знає і демонструє особливості виконання вивчених</p>

	<p>(російський ключ подвійний, «трилисник»).</p> <p>6. Великі кидки з напівприсіданням на опорній нозі під час опускання працюючої ноги на каблук.</p> <p>II. Рухи на середині залу в характері танців України (Волині):</p> <p>1. Характерні особливості танців Волині.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі).</p> <p>3. Танцювальні кроки та ходи в комбінаціях:</p> <ul style="list-style-type: none"> • волинська полька (різновиди); • різновиди волинських ходів (з високим стрибком); • з виведенням убік робочої ноги; • з поворотом на 90°; • з переведенням робочої ноги п'яткою назад (чоловіча) тощо. <p>3. Комбінації на основі рухів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • волинські ключі в повітрі; • стрибки з перескоком; • волинські дрібні переступчики; • перескоки з притупами (чоловічі); • волинські повороти в парі; • кружляння (млинок). <p>III. Елементи російського танцю:</p> <p>1. Характерні особливості російських танців.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі).</p> <p>3. Кроки та ходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прості та комбіновані з просуванням уперед і назад; • різновиди перемінних 	<p>рухів танців регіонів України (Волинь), Росії та Молдови.</p> <p>5. Демонструє балон та м'яке приземлення під час виконання стрибків.</p> <p>6. Утримує рівновагу під час обертів на одній нозі.</p>
--	--	---

	<p>кроків (з просуванням, з ударом, з притупом) тощо.</p> <p>4.Рухи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «гармошка»; • різновиди ковирялочки (з одинарним, потрійним притупом тощо); • «віршовочка» та її різновиди (проста, синкопована, подвійна, проста та подвійна з переступанням, з виведенням ноги в бік тощо); • «моталочка» та її різновиди (на півпальцах, на всій ступні тощо); • «молоточки»; • «ключі» різновиди; • дрібушки різновиди; • різновиди «плескачів» (одинарні, подвійні, потрійні, у долоні, по нозі, по халяві, по підшві тощо); • різновиди присядок. <p>IV. Основні елементи танців Молдови:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Молдови. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі). 3. Кроки, ходи та біги: <ul style="list-style-type: none"> • простий боковий ; • з підскоками; • боковий перехресний; • біг уперед з почерговою зміною зігнутих ніг назад; • біг з однієї ноги зі стрибком. 4. Рухи: <ul style="list-style-type: none"> • основні рухи танців «Хора», «Молдовеняска», «Жок»; • кроки з каблука в парі; • парні переходи на підскоках; • стрибки з піджатими ногами; 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • різновиди присядок; • різновиди обертів тощо. <p>V. Рухи на розвиток технічної майстерності:</p> <p>1. Для дівчат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обертаси в присіданні; • обертаси зі стрибком. <p>2. Для юнаків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабріоль; • яструб. <p>3. Технічні рухи в характері танців Волині.</p> <p>4. Технічні рухи в характері танців Росії, Молдови (за вибором викладача).</p> <p>VI. Етюди на основі вивчених рухів танців регіонів України (Волинь) («Волинська Полька», «Волинський стрибунець» тощо), Росії («Бариня», «Перепляс», «Хоровод»), Молдови («Молдавеняска», «Сирба», «Жок») за вибором викладача.</p>		
Всього годин у навчальному році:		210	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю 2-го року навчання учень/учениця:

володіє термінологією народно-сценічного танцю;

виконує тренувальні вправи біля станка в характері танців вивчених країн;

демонструє :

- основні положення рук, ніг, голови, корпусу в характері танців регіонів України (Полісся або Волині), країн Західної Європи, Росії, Молдови (двох або більше країн на вибір викладача);

- рухи, комбінації в характері танців регіонів України (Полісся або Волині), країн Західної Європи, Росії, Молдови (двох або більше країн на вибір викладача);

- рухи на розвиток технічної майстерності;

- етюд/етюди (за вибором викладача) у характері танців регіонів України (Полісся або Волині), країн Західної Європи, Росії, Молдови (двох або більше країн на вибір викладача).

Третій рік навчання. Завдання: опанування вправами біля станка в поєднанні з координацією рук; відтворення манери та характеру певної народності, вміння працювати в парі; вивчення рухів у характері танців регіонів України (Поділля, Гуцульщини, Покуття), Польщі, Італії, країн Середньої Азії тощо.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 6. <i>Координація вправ біля станка з роботою рук, корпусу та голови. Танці регіонів України (Поділля) та Польщі</i></p>	<p>I. Тренувальні вправи біля станка:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Присідання за прямими позиціями з поворотом ніг. 2. Наскрізні маленькі кидки вперед-назад через I виворітну позицію. 3. Каблучна вправа з мазком подушечкою ступні по підлозі. <i>Battement tendu</i> № 6. 4. Колообертальний рух – Вісімка. 5. Вправа з ненапруженою ступнею. <i>Flic-flac</i> убік з повертанням робочої ступні. 6. М'які розвороти ноги на 90°. <i>Battements fondus</i>. 7. Підготовка до вірьовочки. Ковзання стопою працюючої ноги по опорній у відкритому положенні з наступним поворотом і закриванням працюючої ноги послідовно – до станка і від станка з закриттям у V позицію 8. Подвійні великі кидки з чітким ударом носком. <p>II. Рухи на середині залу в характері танців регіонів України (Поділля):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Поділля. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, в парі). 3. Танцювальні кроки та ходи в комбінаціях: <ul style="list-style-type: none"> • ковзні кроки на напівзігнутих ногах; • боковий хід з виведенням ноги на каблук; • легкий біг; • ковзанець. 4. Комбінації на основі рухів: <ul style="list-style-type: none"> • подільський ключ; • вірьовочка з виведенням ноги на каблук; 	<p>96</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Координує роботу рук, корпусу, голови та чіткий напрямок руху ноги під час виконання вправ біля станка. 2. Передає манеру та характер відповідної народності під час виконання вправ біля станка. 3. Вміє тримати напругу в м'язах, не розслабляючи їх протягом усієї комбінації. 5. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів танців регіонів України (Поділля) та Польщі. 6. Демонструє взаємодію в парі. 7. Передає національний колорит етюдів через координацію рухів голови, корпусу, рук, ніг. 8. Демонструє різні положення рук під час виконання обертів у просуванні.

	<ul style="list-style-type: none"> • обертання на припаданні (кружальце); • присядка з винесенням ноги через такт; • вихилясник у повороті. <p>III. Технічні вправи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Для дівчат: <ul style="list-style-type: none"> • soutenu. 2. Для юнаків: <ul style="list-style-type: none"> • підготовка до турів та тури; • revoltade. 3. Технічні рухи в характері танців регіонів України (Поділля) (за вибором викладача). 4. Технічні рухи в характері танців Польщі (за вибором викладача). <p>IV. Основні елементи танців Польщі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Польщі. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі). 3. Рухи рук: <ul style="list-style-type: none"> • переведення рук у першу і виведення їх у другу позицію відкритою долонею; • розкриття рук з плеканням і поворотом корпусу. 4. Основні рухи танцю «Мазурка»: <ul style="list-style-type: none"> • pas gala – основний крок мазурки; • pas sougu (легкий біг); • «отбіяне»; • «куляве» (кривий крок); • «тенжкі біг» – balance; • різновиди ключів тощо. 5. Основні рухи танцю «Краков'як»: <ul style="list-style-type: none"> • галоп з підбиванням ноги (ковзний крок); • голубець; • поворот з нахилянням 		
--	--	--	--

	<p>корпуса з фліс і притупом;</p> <ul style="list-style-type: none"> • підсікач у краков'яку; • парний голубець; • «кшесане» тощо. <p>V. Етюди на основі вивчених рухів танців регіонів України (Поділля) («Кривуляк», «Подоляночка», «Подільська полька»).</p> <p>Польщі («Мазурка», «Краков'як», «Куявяк» тощо) за вибором викладача</p>		
<p>Модуль 7. Комбінації вправ біля станка в характері народностей, які вивчили/вивчаються. Танці регіонів України (Гуцульщини або Покуття), Італії або Середньої Азії</p>	<p>I. Тренувальні вправи біля станка:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наскрізнi маленькі кидки вперед-назад через I виворітну позицію з ударом п'яти опорної ноги. Battements tendus jetes balancoir. 2. Колообертальний рух працюючою ногою в повітрі на 45° зі скороченим підйомом із зупинкою вбік. 3. Вправа з ненапруженою ступнею (Double flic). 4. Підготовка до вірьовочки (з підніманням на півпальці опорної ноги). 5. Великі наскрізнi кидки робочої ноги (Grand battement jete balancoir). <p>II. Рухи на середині залу в характері танців регіонів України (Гуцульщини або Покуття):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Гуцульщини, Покуття. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі). 3. Танцювальні кроки, ходи і біги в комбінаціях: <ul style="list-style-type: none"> • пружний крок; • приставний крок; • різновиди гуцульських ходів (боковий з паузою, з підскоком і винесенням 	114	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демонструє чіткий, гострий рух ноги, утримує висоту ноги на 45°, 90° відповідно до заданої вправи/комбінації. 2. Вміє тримати та знімати напругу м'язів стільки, скільки триває рахунок (або звук ноти), під час виконання різних рухів: кидок ноги, мазок, поштовх або жим. 3. Демонструє точність ритмічного малюнку під час виконання дрібних вистукувань. 4. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів танців України (Гуцульщини або Покуття), Італії або Середньої Азії. 5. Демонструє м'якість та пластичність рухів кисті, ліктя, плеча в танцях Середньої Азії.

	<p>ноги вперед по колу, основний хід танцю «Голубка», відхід назад танцю «Голубка»;</p> <ul style="list-style-type: none"> • різновиди гуцульських бігів (з підскоком, з підстрибуванням тощо); <p>4. Комбінації на основі рухів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • припадання вперед, убік; • свердло (різновиди); • тропіток (різновиди); • чесанка; • гайдуки (різновиди); • різновиди присядок (з виставлянням ноги на каблук, з нахилинням корпусу вбік-вліво, вбік-вправо, зі стрибком, з просуванням убік, з поворотом колін вправо, вліво тощо); • гуцульський повзунець із виставлянням ноги навхрест на підлогу. <p>III. Основні елементи танців Італії:</p> <p>1. Характерні особливості танців Італії.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі).</p> <p>Руки рук:</p> <ul style="list-style-type: none"> • переведення рук з тамбурином, з ударами долоні; • з дрібними рухами кисті – тремтіння тамбурином. <p>3. Основні рухи танцю «Тарантела»:</p> <p>Кроки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з наступним ударом носком по підлозі – pas rioue (різновиди); • з почерговим ударом на ребро каблука по підлозі; • крок убік з наступними переступаннями за III вільною позицією – pas balance. <p>Біги:</p>		<p>6. Вміє виконувати рухи з реквізитом (тамбурин, кайрак, зангі).</p> <p>7. Демонструє фіксацію пози в повітрі, висоту та легкість стрибка.</p>
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • підскоки; • підскоки з наступними двома простими бігами. <p>Рухи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • рухи з тамбурином (різновиди); • зіскок у II відкриту позицію ніг на всю ступню в напівприсіданні; • маленькі кидки ніг вперед у відкритому положенні <i>tire-bouchon</i> тощо; • оберти з тамбурином (руки у II позиції) з піднятою ногою уперед; • оберт з підскоками на опорній нозі з одночасним виведенням вперед на 45° зігнутої в коліні робочої ноги. <p>IV. Основні елементи танців народів Середньої Азії (Узбекистан або Таджикистан тощо):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Середньої Азії. 2. Уклін жіночий, чоловічий. 3. Позиції і положення рук і ніг в узбецькому танці. 4. Рухи: <ul style="list-style-type: none"> • головою (горизонтально-бокові та акцентовані в гору); • плечей (почергові, одночасні, горизонтальні, вертикальні); • кистей рук (кругові, хвильові, тряска, тремтіння «рез», клацання). 5. Ходи: <ul style="list-style-type: none"> • простий; • потрійний; • акцентований (перемінний у гору, у підлогу, на каблук). <p>Різновиди перегинання тулубу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • назад; • обертальні навколо себе; • стоячи на колінах. <ol style="list-style-type: none"> 7. Рухи рук: 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • гульбаргі – «пелюстки»; • маїн сабо – «легкий вітерець»; • коши камон – «прекрасні брови»; • лябі гунча – «бутон губ» тощо. <p>8. Різновиди обертів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з рівним тулубом; • з нахилом вперед; • шене (просте, акцентоване, на колінах); • «Шох» (оберт у координації з руками). <p>V. Технічні вправи:</p> <p>1. Оберти на місці для дівчат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стрибки з піджатими по І прямій позиції ніг. <p>2. Для юнаків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • щупак; • розніжка. <p>3. Технічні рухи в характері танців регіонів України (Гуцульщини та Покуття) (за вибором викладача).</p> <p>4. Технічні рухи в характері танців Італії або Середньої Азії (за вибором викладача).</p> <p>VI. Етюди на основі вивчених рухів танців регіонів України (Гуцульщини та Покуття) («Коломийка», «Гуцулка», «Голубка»); Італії («Тарантела») або Середньої Азії (Узбекистану – «Кизлар давраси», «Ларзон», «Дільбарі жонон» тощо) за вибором викладача.</p>		
Всього годин у навчальному році:	210		

Під час виконання програми підсумкового річного контролю 3-го року навчання учень/учениця:

володіє термінологією народно-сценічного танцю;

виконує тренувальні вправи біля станка в характері вивчених країн;

демонструє:

- основні положення рук, ніг, голови, корпусу в характері танців регіонів України (Поділля або Гуцульщини, Покуття), Польщі або Італії, країн Середньої Азії (двох або більше країн на вибір викладача);

- рухи, комбінації в характері танців регіонів України (Поділля або Гуцульщини, Покуття), Польщі або Італії, країн Середньої Азії (двох або більше країн на вибір викладача);
- рухи на розвиток технічної майстерності;
- етюд/етюди (за вибором викладача) у характері танців регіонів України (Поділля або Гуцульщини, Покуття), Польщі або Італії, країн Середньої Азії (двох або більше країн на вибір викладача).

Четвертий рік навчання. Завдання: вивчення комбінації вправ біля станка в поєднанні з перегинанням корпусу; оволодіння синхронним виконанням рухів та етюдів; вивчення рухів у характері танців регіонів України (Закарпаття, Буковини), Угорщини, Словаччини, Румунії, Іспанії.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 8. <i>Комбінації вправ біля станка з перегинанням корпусу. Танці регіонів України (Закарпаття), Угорщини або Словаччини, Румунії.</i></p>	<p>I. Тренувальні вправи біля станка:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Глибоке присідання за I, II та V позиціями з перегинанням корпусу. 2. Наскрізнi маленькі кидки вперед-назад через I позицію з підскоком на опорній нозі. Battements tendus jetes balancoir. 3. Виведення працюючої ноги на п'ятку з наступним переступанням на обох ногах. Battement tendu №7. 4. Вправа з ненапруженою ступнею. Flic-flac за першою прямою позицією з переступанням. 5. М'які розвороти ноги на 90° з перегинанням корпусу. Battements fondus. 6. Ковзання стопою працюючої ноги по опорній у відкритому положенні з зустрічним проковзуванням на опорній нозі в напівприсіданні. 7. Виведення працюючої ноги на 90° з підніманням на високі півпальці опорної. 8. Великі кидки з опусканням на коліно робочої ноги. 	96	<ol style="list-style-type: none"> 1. Володіє різними положеннями корпусу під час виконання вправ/комбінацій. 2. Володіє прийомом м'якого, безперервного, злитого руху під час виконання м'яких переведень ноги. 3. Передає художній образ, відповідно до музичного матеріалу виражальними засобами народно-сценічної хореографії. 4. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів танців регіонів України (Закарпаття), Угорщини або Словаччини, Румунії. 5. Демонструє синхронне виконання з дотриманням заданого малюнку в етюдах. 6. Володіє прийомом

	<p>II. Рухи на середині залу в характері танців регіонів України (Закарпаття):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Закарпаття. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі). 3. Танцювальні кроки та біги в комбінаціях: <ul style="list-style-type: none"> • основний крок танцю «Тропотянка»; • перемінний крок з підніманням на півпальці із танцю «Тропотянка»; • акцентований хід вперед із танцю «Березнянка»; • боковий крок із танцю «Тропотянка» (різновиди: із поворотом корпусу на 180°, із похитуванням корпусу) • пружний крок із каблука; • основний крок танцю «Дубо-танець»; • дрібний закарпатський хід. 4. Комбінації на основі вивчених рухів: <ul style="list-style-type: none"> • закарпатське переступання – підскік типу балансе; • комбінований рух із танцю «Тропотянка» (хід уперед і біг у повороті); • закарпатська дрібушка (різновиди); • закарпатські зіскоки зі сплескуваннями; • закарпатський трепіток; • свердло; • закарпатське акцентоване припадання з підскоком; • оберти в парі (різновиди); • ключі (різновиди). <p>III. Основні елементи танців Угорщини:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Угорщини. 2. Положення рук, ніг, 	<p>зміни точки під час виконання обертів по колу.</p> <p>7. Демонструє скоординовану роботу рук, спини та ніг під час підготовки та повного виконання стрибка («Бедуїнського»).</p>
--	---	---

	<p>голови, корпуса (соло, у парі).</p> <p>3. Ходи і рухи угорського танцю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • хід з виведенням ноги прийомом developpe на 90° уперед з наступними трьома кроками; • хід з каблука тощо. <p>4. Голубці в характері угорського танцю (різновиди).</p> <p>5. Ключі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • одинарний; • подвійний тощо. <p>6. Вірьовочки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на місці; • з просуванням назад; • синкопована тощо. <p>7. Оплески та плескачі в угорському танці (різновиди).</p> <p>IV. Технічні вправи:</p> <p>1. Для дівчат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • різновиди обертів у просуванні по колу. <p>2. Для юнаків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підготовка до стрибка («бедуїнського»). <p>3. Технічні рухи в характері танців Закарпаття (за вибором викладача).</p> <p>4. Технічні рухи в характері танців Угорщини, Словаччини, Румунії (за вибором викладача).</p> <p>V. Рухи на середині залу в характері танців Словаччини:</p> <p>1. Характерні особливості танців Словаччини.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпуса (соло, у парі).</p> <p>3. Танцювальні жіночі рухи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • крок з підскоком; • основний крок танцю «Карічка»; • хід вперед з 		
--	--	--	--

	<p>проковзуванням на півпальцях;</p> <ul style="list-style-type: none"> • біг по колу з перехресними переступаннями; • оберти тулубу; • перескоки з ноги на ногу; • ключ. <p>4. Танцювальні чоловічі рухи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • перемінний крок з п'яти на всю ступню навхрест; • маршоподібний хід; • хід на підскоках; • вірьовочка; • присядки характерні для словацьких танців (різновиди); • плескання – чапаше (різновиди); • шпори, з плесканням, з опусканням на коліно; • різновиди стрибків: pas de basque, через топірець тощо. <p>VI. Рухи на середині залу в характері танців Румунії:</p> <p>1. Характерні особливості танців Румунії.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі).</p> <p>3. Танцювальні рухи, ходи та біги в комбінаціях:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основний хід танцю «Сирба»; • парний хід по колу; • парний хід з обертом дівчини; • боковий хід простий, з дрібним переступанням; • хід по колу на підскоках з ударами каблуків по першій прямій; • хід по колу з ударами та опусканням на коліно; • хід по колу з двома ударами ніг; • хід вперед, назад з глибокою присядкою; 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • переступання з пів пальців на всю ступню; • біг по колу з перехресними переступаннями; • вірьовочка. <p>VII. Етюди за вибором викладача на основі вивчених рухів танців регіонів України (Закарпаття) («Тропотянка», «Дуботанець», «Березнянка», тощо); танців Румунії («Хора», «Сирба», «Роминаська», «Бриул», тощо) або танців Угорщини («Чардаш», «Понтазоо» тощо), танців Словаччини («Карічка», «Танець з топірцями» тощо).</p>		
<p>Модуль 9. Комбінації вправ біля станка з ускладненим ритмічним малюнком. Танці регіонів України (Буковини), Іспанії або Грузії</p>	<p>I. Тренувальні вправи біля станка:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наскрізнi маленькі кидки вперед-назад через I позицію зі стрімким проковзуванням на опорній нозі. Battements tendus jetes balancoir. 2. «Віяло». 3. Підготовка до вірьовочки. Ковзання стопою працюючої ноги по опорній у відкритому положенні зі стрибком. 4. Великі кидки з розтяжкою. <p>II. Рухи на середині залу в характері танців України (Буковини):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Буковини. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі). 3. Танцювальні кроки та ходи в комбінаціях: <ul style="list-style-type: none"> • буковинський перемінний крок (різновиди); • буковинський синкопований комбінований хід; 	<p>114</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виконує комбінаційні вправи в різних музичних ритмах, розмірах і темпах. 2. Контролює роботу рук, дотримується та фіксує пози в різних ракурсах згідно заданого рахунку. 3. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів танців регіонів України (Буковини), Іспанії або Грузії. 4. Демонструє координацію у просторі під час виконання обертів у прorusванні. 5. Володіє трьома фазами великого стрибка: поштовх, стрибок і завершення.

	<ul style="list-style-type: none"> • буковинський хід на каблук; • буковинський хід на каблук із зіскоком; • буковинський танцювальний біг; • крок з підбивкою; • крок з підскоками. <p>4. Комбінації на основі рухів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вірвовочка з переступанням; • вірвовочка з синкопою; • дрібушки (різновиди); • буковинський ключ; • тропітка; • трясунка; • вибиванець; • притупи (різновиди); • присядка «гайдук-круч»; • стрибки чоловічі (різновиди). <p>III. Рухи на середині залу в характері танців Іспанії:</p> <p>1. Характерні особливості танців Іспанії.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі).</p> <ul style="list-style-type: none"> • особливості роботи плечей: м'які і різкі; • робота з віялом та/або з кастан'етами. <p>3. Основні рухи танцю «Хота»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pas de basque; • balance у позах; • різновиди ковирялочки; • стрибки у tire-bouchon з перегинанням корпусу назад; • хід з виведенням ноги у tire-bouchon. <p>4. Кроки сценічного характерного танцю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повільний крок (пасо ленто); • довгий крок (пасо ларго); • крок випад; • вистукування zapateado; • зіскоки; 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • опускання на коліно. <p>Технічні рухи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оберти: renverse en dehors, en dedans; з кроком pas faille; pas de bouree en tournant. <p>IV. Рухи на середині залу в характері танців Грузії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості танців Грузії. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі). 3. Ходи та рухи: <ul style="list-style-type: none"> • «Свла» – ковзний хід (різновиди); • «Гасма» – рух з почерговим проковзуванням ніг вперед на носок; • «Чаквра» – удари ногою об підлогу п'ятою, носком, з підскоком на опорній нозі; • рухи на колінах (різновиди); • «Бруні» – повороти на одній нозі, або на двох ногах на пальцях і на пів пальцях. <p>V. Рухи на розвиток технічної майстерності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Удосконалення техніки виконання обертів по колу та великих стрибків. 2. Технічні рухи в характері танців Буковини (за вибором викладача). 3. Технічні рухи в характері танців Іспанії або Грузії (за вибором викладача). <p>VI. Етюди за вибором викладача на основі вивчених рухів танців регіонів України (Буковини) («Каперуш», «Буковинська гуцулка», «Буковинський увиванець» тощо), Іспанії («Хота»,</p>		
--	---	--	--

	тощо) або Грузії («Хорумі», «Картулі», «Лізгінка» тощо).		
Всього годин у навчальному році:		210	

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** 4-го року навчання учень/учениця:

володіє термінологією народно-сценічного танцю;

виконує тренувальні вправи біля станка в характері танців вивчених країн;

демонструє:

- основні положення рук, ніг, голови, корпусу в характері танців регіонів України (Закарпаття або Буковини), Угорщини або Словаччини, Румунії, Іспанії, Грузії (двох або більше країн на вибір викладача);

- рухи, комбінації в характері танців регіонів України (Закарпаття або Буковини), Угорщини або Словаччини, Румунії, Іспанії, Грузії (двох або більше країн на вибір викладача);

- рухи на розвиток технічної майстерності;

- етюд/етюди (за вибором викладача) у характері танців регіонів України (Закарпаття або Буковини), Угорщини або Словаччини, Румунії, Іспанії, Грузії (двох або більше країн на вибір викладача).

П'ятий рік навчання. Завдання: розвинення та вдосконалення техніки виконання вправ біля станка; формування навичок контролю рівномірного дихання, водночас володіння емоційною виразністю під час фізичного навантаження усього уроку; виконання рухів в характері танців України (Слобожанщини, кримських татар), Болгарії, фольклорних танців на місцевому матеріалі тощо; підготовка до випускного іспиту.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 10. <i>Удосконалення техніки виконання комбінацій вправ біля станка.</i> <i>Танці регіонів України (Слобожанщини, кримських татар) або Болгарії</i>	I. Тренувальні вправи біля станка в характері танців вивчених країн за вибором викладача. II. Рухи на середині залу в характері танців Слобожанщини: 1. Характерні особливості танців Слобожанщини. 2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі). 3. Танцювальні кроки та біг в комбінаціях: <ul style="list-style-type: none"> • зальотний хід; • кадильний хід; • кроки човганці; • боковий ковзний крок; • крок польки (різновиди: 	96	1. Демонструє технічну майстерність під час виконання рухів в прискореному темпі. 2. Виконує вправи біля станка в заданому темпі, відтворюючи сильну і слабку частки акцентування. 3. Демонструє прийом елевації під час виконання стрибків. 4. Знає і демонструє особливості виконання вивчених

	<p>з підскоком, на місті, назад, у повороті, з ударами носком по підлозі);</p> <ul style="list-style-type: none"> • боковий хід на каблук з підскоком; • біг (різновиди: з переведенням ноги на каблук; з виведенням ноги вгору вперед і з подвійними притупами). <p>4. Комбінації на основі рухів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тинки (різновиди); • вихилясники різновиди (у повороті, з угинанням тощо); • дрібушечки (різновиди: вибиванець, на підскоках, з поперемінним виведенням ноги на каблук); • синкоповані притупи; • голубці (різновиди); • підкуйка з виведенням ноги на каблук; • присядки (різновиди). <p>III. Рухи на середині залу в характері танців регіонів України (татар Криму):</p> <p>1. Характерні особливості танців кримських татар.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі), особливості роботи кистей рук.</p> <p>Жіночі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поворот кисті тильною стороною, приховуючи відкриту долоню. <p>Чоловічі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поворот кисті із закриттям кулака і відкриванням кисті. <p>3. Рухи плечей:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вертикально по черзі; • вертикально-почергове скидання вправо та вліво, лікті пом'якшені. <p>4. Танцювальні рухи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • перемінний крок; • крок наїзника; • переступання на місці на 	<p>рухів танців регіонів України (Слобожанщини, кримських татар) або Болгарії.</p> <p>5. Демонструє взаємодію в парі та ансамблі в етюдній роботі.</p> <p>6. Демонструє емоційність і артистичність під час виконання етюдів.</p>
--	---	---

	<p>півпальцах з почерговим виведенням ноги вперед на п'ятку або на носок;</p> <ul style="list-style-type: none"> • «ножиці» з боку в бік і навколо себе; • припадання вбік і навколо себе; • переكاتи ніг по перехрещеній прямій позиції ніг на ребрі ступні при цьому корпус в одному положенні (качалочка); • pas de basque: з плесканням у долоні, відкриванням у III позицію рук; • опускання чоловіків на коліна. <p>5. Різновиди стрибків у чоловіків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з підібраними ногами; • з перегинанням корпусу назад. <p>6. Різновиди ударів ногою об підлогу в чоловіків.</p> <p>7. Повороти на місці: по I прямій з переступанням на три рахунки – прийом «dessus-dessous».</p> <p>IV. Рухи на середині залу в характері танців Болгарії:</p> <p>1. Характерні особливості болгарських танців.</p> <p>2. Положення рук, ніг, голови, корпусу (соло, у парі).</p> <p>3. Танцювальні рухи та ходи (за вибором викладача):</p> <ul style="list-style-type: none"> • прості широкі кроки; • підскоки; • крок з підскоком; • кроки з ударом ноги об ногу; • «ножиці»; • дрібні переступання; • високі кидки ніг; • бічні кроки з підскоками; • перемінний крок; • ковзний крок з підскоком; 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • перескок на одну ногу з ударом п'ятки іншої ноги об підлогу; • перескоки з мазком подушечкою ступні по підлозі; • перехресний хід; • переступання хрестом і підскоки; • перемінний хід з п'яти на ступню; • підскоки з почерговим винесенням ноги на п'ятку і на носок на півпальцях; • два підскоки pas de shat; • перемінний хід вперед з відскоком назад; • хід назад з підтягуванням робочої ноги до опорної; • хід з маленькими стрибками; • ключ; • оберти на п'ятках; • опускання на колінах; • присядки; • чоловічі стрибки. <p>V. Рухи на розвиток технічної майстерності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Для дівчат: <ul style="list-style-type: none"> • різновиди обертів на місці та їх комбінування. 2. Для юнаків: <ul style="list-style-type: none"> • різноманітні низові ускладнені рухи та їх комбінування. 3. Технічні рухи в характері танців України (Слобожанщини) (за вибором викладача). 4. Технічні рухи в характері танців Болгарії або татар Криму (за вибором викладача). <p>VI. Етюди за вибором викладача на основі вивчених рухів танців регіонів України (Слобожанщини) («Слобожанська полька»,</p>		
--	--	--	--

	«Богодухівська метелиця», «Кадриль»), Кримських татар (парний танець «Агир-ава хайтарма», чоловічий танець пастухів «Чобан», жіночий танець «Тим-тим», ігровий парний танець «Явлук», хоровод «Коран»); Болгарії («Димча», «Моралійско», «Тринско-хоро».		
Модуль 11. <i>Вивчення фольклорних танців на місцевому матеріалі. Закріплення та удосконалення вивченого матеріалу. Підготовка до випускного іспиту</i>	I. Вивчення фольклорних танців на місцевому матеріалі за вибором викладача. II. Рухи на розвиток технічної майстерності: <ul style="list-style-type: none"> • різновиди обертів у просуванні по колу та їх комбінування; • різноманітні великі стрибки. III. Підготовка до випускного іспиту (тренувальні вправи біля станка, рухи на розвиток технічної майстерності, комбінації; етюди в характері танців регіонів України та народів світу за вибором викладача).	114	1. Володіє витривалим диханням та емоційною виразністю під час фізичного навантаження протягом уроку. 2. Демонструє дотримання малюнків, інтервалів, синхронність музичного акцентування, передає стилістику та характер етюдів. 3. Знає і демонструє особливості виконання вивчених рухів фольклорних танців поставлених на місцевому матеріалі. 4. Демонструє стиль, характер та локальні особливості рухів танців різних регіонів України та інших країн. 5. Демонструє чітко та легко виконання технічних вправ. 6. Знає і виконує всі частини уроку.

Під час виконання програми **підсумкового контролю** за весь період навчання учень/учениця:

знає послідовність уроку з народно-сценічного танцю;

виконує тренувальні вправи біля станка в характері вивчених країн;
демонструє на вибір викладача:

- комбінації в характері двох або більше країн;
- рухи на розвиток технічної майстерності;
- етюд/етюди в характері танців двох або більше країн.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білошкурський В. С., Шалапа С. В., Перепелкін В. В. Танцювальне мереживо Полтавського краю: зб. хореографічних матеріалів. Київ : НАКККіМ, 2014. 268 с.
2. Бондаренко Л. Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу. Ч. 1. Київ : Музична Україна, 1975. 214 с.
3. Бондаренко Л. Бердовський О. Танцювальні композиції та етюди танців народів світу. Ч. 2. Київ : Музична Україна, 1976. 133 с.
4. Василенко К. Ю. Український танець: підручник. Київ : ІПК ПК, 1997. 282 с.
5. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю. Вид. 3-є. Київ : Видавництво «Мистецтво», 1996. 496 с.
6. Верлан Л. Особливості виконання танців Середньої Азії : методичні рекомендації. Київ : НАКККіМ, 2016. 36 с.
7. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю. Вид. 5-те, доп. Київ : Муз. Україна, 1990. 150 с.
8. Голдрич О. Барви Карпат. Львів : Сполом, 1999. 130 с.
9. Голдрич О. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
10. Гулик В. С. Білоруський народний танець у дитячому хореографічному колективі. Комплекс навчально-методичного забезпечення предмета «Народно-сценічний танець». Для хореографічної школи, хореографічного відділення початкового спеціалізованого мистецького закладу (школи естетичного виховання). Київ : «Сталь», 2016. 76 с.
11. Гуменюк А. Українські народні танці. Київ : Наукова думка, 1969. 610 с.
12. Зайцев Є. В., Колесніченко Ю. В. Основи народно-сценічного танцю. Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. 416 с.
13. Зубатов С. Л. Методика викладання українського народного танцю: підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 376 с.
14. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка: навч. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2008. 151 с.
15. Каримова Р. Урок узбекського танца. Ташкент : Укитувчи, 1987. 88 с.
16. Курбет В. Молдавські народні танці. Кишинів, 1969. 200 с.
17. Лопухов А., Ширяев А., Бочаров А. Основы характерного танца. Ленинград, 1939. 186 с.
18. Стасько Б. Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини. Львів : Сполом, 2004. 312 с.

19. Ткаченко Т. С. Народные танцы: болгарские, венгерские, немецкие, польские, румынские, сербские и хорватские, чешские и словацкие. Учеб. пособие для высших и средних учеб. заведений искусства и культуры. Москва : «Искусство», 1974. 350 с.

20. Чміль В. А. Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка. Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2005. 340 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1–3	Учень/учениця здатний/а відтворити незначну частину вправ біля станка та комплекс рухів на середині залу. Допускає значні технічні помилки у виконанні танцювальних рухів, здатний виправляти їх тільки з допомогою викладача. Виконує всі частини уроку без дотримання музично-ритмічної структури, не емоційно, маловиразно, без відповідної манери виконання рухів (регіональні особливості).
Середній	4–6	Учень/учениця здатний/а відтворити не в повному обсязі вправи біля станка та комплекс рухів на середині залу. Допускає значні помилки у виконанні навчального матеріалу, але виправляє їх самостійно. Виконує етюди з дотриманням музично-ритмічної структури, але маловиразно, без відповідної манери виконання рухів (регіональні особливості).
Достатній	7–9	Правильно в заданому характері, манері та з дотриманням музично-ритмічної структури виконує вправи, рухи, комбінації та етюди, але припускає незначні недоліки. У повному обсязі засвоїв навчальний матеріал. Вірно виконує технічні вправи, допускаючи незначні помилки в деяких ускладнених рухах.
Високий	10–12	Вправи біля станка виконуються чітко, технічно, скоординовано в заданому характері, з дотриманням відповідної музично-ритмічної структури та характерних особливостей. Технічно, у характері та манері виконує танцювальні рухи в комбінаціях та етюдах танців народів світу. Швидко засвоює весь навчальний матеріал, володіє виконанням вивченої віртуозної техніки, удосконалює її виконання.